

INTERNETDAN FOYDALANISHNING AFZALLIK VA KAMCHILIK TOMONLARI

Yunusaliyeva Guljahon Araboy qizi

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti „Boshlang'ich ta'lim
nazariyasi va metodikasi" mutaxassisligi 2-bosqich magistranti

Anotatsiya: *Ushbu maqolada internetning jamiyatdagi o'rni, kattalar va bolalarning ongiga tasiri, uning ijobiy hamda salbiy tomonlari haqida so'z yuritilgan.*

Kalit so'zlar: *Internet, afzalliklar, kamchiliklar, muloqot va aloqa, ko'ngil ochar resurslar, elektron tijorat, qaramlik, zararli content*

Abstract: *This article talks about the role of the Internet in society, its impact on the minds of adults and children, its positive and negative aspects.*

Keywords: *Internet, advantages, disadvantages, communication and communication, entertainment resources, electronic commerce, addiction, harmful content*

Аннотация: *В данной статье говорится о роли Интернета в обществе, его влиянии на сознание взрослых и детей, его положительных и отрицательных сторонах.*

Ключевые слова: *Интернет, преимущества, недостатки, общение и общение, развлекательные ресурсы, электронная коммерция, зависимость, вредный контент.*

Kirish: Internet zamonaviy hayotning ajralmas qismiga aylangan bo'lib, u jamiyatning deyarli barcha sohalariga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, internetdan foydalanishning o'ziga xos afzalliklari va kamchiliklari ham mavjud. Ushbu maqolada biz internetning ijobiy va salbiy tomonlarini ko'rib chiqamiz.

Afzalliklar

Internet bizning yashash, ishlash va muloqot qilishimizda katta o'zgarishlarga olib keldi. Uning asosiy afzalliklaridan ba'zilari:

1. Ma'lumotlarga oson kirish:

Internet insonlarga turli xil mavzular bo'yicha tez va oson ma'lumot topish imkonini beradi. Tasavvur qilinadigan deyarli har qanday mavzu bo'yicha katta hajmdagi ma'lumotlarga tezkor kirish[1][3]. Onlayn ensiklopediyalar, ilmiy maqolalar va yangiliklar saytlaridan foydalanish orqali odamlar bilimlarini oshirishlari mumkin.

2. Muloqot va aloqa:

Internet orqali dunyoning turli burchaklaridagi insonlar bilan bog'lanish osonlashdi. E-pochta, lahzali xabar almashish, video qo'ng'iroqlar va ijtimoiy tarmoqlar orqali butun dunyo bo'ylab odamlar bilan muloqot qilish va ular bilan aloqada bo'lish imkoniyati[1][2][3]. Ijtimoiy tarmoqlar, video qo'ng'iroqlar va xabar almashish dasturlari orqali odamlarni bir-birlari bilan birlashtiradi, uzoq masofalarni qisqartiradi.

3. Ish va ta'lim imkoniyatlari:

Onlayn kurslar, o'quv qo'llanmalar va ta'lim veb-saytlari kabi resurslar yordamida onlayn ta'lim va ta'limni osonlashtiradi[1][3]. Onlayn kurslar, vebinarlar va telekonferensiyalar orqali odamlar o'z bilimlarini oshirib, yangi ko'nikmalar egallashlari mumkin. Internet masofaviy ta'lim va ish imkoniyatlarini kengaytiradi. Videokonferensaloqa va bulutli saqlash kabi vositalar orqali masofaviy ishlash, hamkorlik va samaradorlikni ta'minlaydi[2][3].

4. Ko'ngilochar resurslar:

Film va teleko'rsatuvlarni oqimlash, onlayn o'yinlar o'ynash va musiqaga kirish kabi ko'ngilochar imkoniyatlarni taqdim etadi[1][3]. Internetda musiqa, film, kitob va o'yin kabi turli xil ko'ngilochar resurslar, odamlarning dam olish va vaqlarini mazmunli o'tkazishlariga yordam beradi.

5. Elektron tijorat:

Onlayn xarid qilish va elektron tijorat imkonini beradi, tovarlarni ostonaga yetkazib berish qulayligi bilan[1][2][3]. Onlayn savdo-sotiq orqali xarid qilish va xizmat ko'rsatish yanada qulay va tezkor bo'ldi. Bu nafaqat iste'molchilarga, balki tadbirkorlik bilan shug'ullanuvchilarga ham katta foyda keltiradi. Xavfsiz onlayn platformalar orqali raqamli to'lovlar va bank xizmatlarini yoqadi[2][3].

Kamchiliklar

Internet juda ko'p afzalliklarga ega bo'lsa-da, uning kamchiliklari ham bor:

1. Shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligi:

Internetda shaxsiy ma'lumotlarning o'g'irlanishi va maxfiylikning buzilishi xavfi mavjud. Maxfiylik va xavfsizlikka xavf tug'diradi identifikatorni o'g'irlash, xakerlik qilish va ma'lumotlarni buzish ehtimoli bor[1][2][4]. Hakkerlar va phishing hujumlari orqali odamlarning shaxsiy ma'lumotlarini qo'lga kiritadilar.

2. Qaramlik:

Ijtimoiy tarmoqlar va o'yin-kulgilarga qaram bo'lib, ortiqcha vaqt sarflashga olib kelishi mumkin[1][3][4]. Internetga haddan ziyod bog'lanish insonlar uchun zararlidir. Bu o'z navbatida, sog'liq muammolaridan diqqat, sabr va ruhiy salomatlikka salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin[3][4]. Muntazam o'tirish orqali sog'liq muammolarini kuchaytiradi, masalan, ko'zning zo'riqishi va ekranda ko'p vaqt sarflagandan keyin noto'g'ri turish[3]. Bu o'z-o'zidan ijtimoiy izolyatsiya va ish samaradorligining pasayishiga olib keladi.

3. Yolg'on ma'lumotlar va feyk yangiliklar:

Noto'g'ri ma'lumotlar, soxta yangiliklar va tashviqot tarqalishiga imkon beradi[1][4]. Bu odamlarning noto'g'ri qarorlar qabul qilishiga va jamiyatda xato tushunchalarning paydo bo'lishiga olib keladi. Internetda noto'g'ri va yolg'on ma'lumotlarning keng tarqalganini ko'rishimiz mumkin.

4. Axborot haddan tashqari ko'pligi:

Internetda ma'lumotlar haddan tashqari ko'pligi sababli, kerakli ma'lumotni topish qiyin bo'lishi mumkin. Bu axborot yuklanishi va vaqtning behuda sarflanishiga olib

keladi. Anonimlik (nomalum shaxs tomonidan biror narsa haqidagi xabar) va tartibga solishning yo'qligi tufayli kiberbulling, ta'qib qilishni osonlashtiradi[4]

5. Zararli kontent:

Bolalarni nomaqbul kontentga fosh qiladi, masalan, pornografiya va zo'ravonlik[1][4] Internetda zo'ravonlik, pornografiya va ekstremistik materiallar kabi zararli kontentlar mavjud. Bu kontentlar, ayniqsa, yosh avlod uchun salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, internet bizning dunyomizni o'zgartirgan kuchli vositadir, ammo undan mas'uliyatli va me'yorida foydalanish kerak. Internet zamonaviy hayotimizni osonlashtirishda katta rol o'ynaydi, ammo uning afzalliklari bilan bir qatorda kamchiliklari ham mavjud. Uning mumkin bo'lgan kamchiliklaridan xabardor bo'lish va ularni yumshatish uchun choralar ko'rish orqali biz internetning ko'plab afzalliklaridan foydalanishimiz va uning xavflarini kamaytirishimiz mumkin. Insonlar internetdan foydalanishda ehtiyotkor bo'lishlari, uning xavfsizligini ta'minlash va zararli ta'sirlarni kamaytirish yo'llarini izlashlari lozim. Faqat shundagina, internetdan maksimal foyda olish va salbiy tomonlarini minimallashtirish mumkin bo'ladi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR:

1. Internet-inshoning afzalliklari va kamchiliklari - BYJU'S <https://byjus.com/cbse/advantages-and-disadvantages-of-internet-essay/>
2. Internetning afzalliklari va kamchiliklari - Tutorialspoint <https://www.tutorialspoint.com/advantages-and-disadvantages-of-internet>
3. Internetning afzalliklari va kamchiliklari - GeeksforGeeks <https://www.geeksforgeeks.org/advantages-and-disadvantages-of-internet/>
4. Raxmatova X.A. Pedagogik diagnostika va korreksiya darslik. Toshkent, 2022, 229 b.
5. Qambarov M.M. Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik kompetentlik komponentlarini shakllantirish // NamDU Ilmiy axborotnomasi - Namangan, 2021-y. №11. B.681-686.
6. Qambarov M.M. Bo'lajak o'qituvchilarda media kompetentlikni rivojlantirishning pedagogikasoslari // NamDU Ilmiy axborotnomasi. - Namangan, 2021-y. №12. – B.693-697.